Prace poszukiwawcze w Starej Jedlance

26.11.2026
Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

W dniu 19 listopada br. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN pod nadzorem prokuratora, w ramach postępowania prowadzonego przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Lublinie, przeprowadził prace poszukiwawcze na terenie kompleksu leśnego w Starej Jedlance, w powiecie lubartowskim (gmina Uścimów). Celem badań była weryfikacja informacji na temat pochówku jednej z ofiar straconych 11 stycznia 1947 r. w egzekucji publicznej w Białce, w powiecie włodawskim (obecnie pow. Parczew).

Na przełomie 1946 i 1947 r. przez teren powiatu włodawskiego przetoczyła się fala obław organizowanych przez grupy operacyjne Urzędu Bezpieczeństwa – Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (UB-KBW). Działania te poprzedzały bezpośrednio wybory do Sejmu Ustawodawczego i miały za zadanie likwidację szczególnie aktywnego w ostatnich miesiącach oddziału Leona Taraszkiewicza „Jastrzębia” oraz jego siatki terenowej. Do poszczególnych grup przydzielono przedstawicieli Wojskowej Prokuratury Rejonowej (WPR) i Wojskowego Sądu Rejonowego (WSR) w Lublinie. Aresztowani w czasie obław przechodzili krótkie śledztwo prowadzone przez funkcjonariuszy UB, po czym byli przekazywani do dyspozycji WPR. Prokurator przygotowywał sprawę, kierując ją wraz z aktem oskarżenia do sądu. Cała procedura miała charakter uproszczony i trwała zaledwie kilka dni. Rozprawy odbywały się w trybie doraźnym, miały charakter publiczny i organizowano je zazwyczaj w miejscowościach, skąd pochodzili oskarżeni. W styczniu 1947 r. rozpatrzono w powiecie włodawskim 12 takich spraw. We wszystkich przypadkach orzeczono karę śmierci. Egzekucje wykonywano natychmiast po ogłoszeniu wyroku.

Jedna z takich rozpraw odbyła się 11 stycznia 1947 r. Tego dnia przed WSR w Lublinie na sesji wyjazdowej w Białce byli sądzeni: Stanisław Jung „Lis” – członek Rejonu III Obwodu WiN Włodawa oraz Albin Bojczuk „Lew” – żołnierz oddziału „Jastrzębia”. Ten ostatni został ujęty 5 stycznia 1947 r. na kwaterze koło Uścimowa, gdzie ukrywał się i leczył po ciężkim postrzale odniesionym w Wigilię 1946 r. Rozprawa miała miejsce w przyszkolnej świetlicy, w obecności spędzonych przez żołnierzy KBW mieszkańców wsi. Jung i Bojczuk zostali skazani na karę śmierci. Tuż po ogłoszeniu wyroku zostali wyprowadzeni za jedno z zabudowań gospodarczych i rozstrzelani na oczach zgromadzonego tłumu. Ciała ofiar wywieziono w nieznanym kierunku.

Po pewnym czasie Edward Taraszkiewicz „Żelazny”, który po śmierci „Jastrzębia” przejął dowództwo nad oddziałem, ustalił poprzez członków siatki terenowej, że ciało „Lwa” zostało pogrzebane w kompleksie leśnym na południe od Białki. Do swoich notatek dołączył odręcznie sporządzoną mapkę. Sytuował on mogiłę Bojczuka między gajówką w Jedlance Podleśnej a kolonią Walerianów. Należy zaznaczyć, że „Żelazny” nie wspominał o wykonaniu egzekucji na Stanisławie Jungu, jak również nie określił miejsca jego pochówku.

W połowie lat 70. XX w., podczas dokonywania przekopu w lesie, pracownicy Leśnictwa Białka natknęli się na ludzkie szczątki. Spoczywały one w pobliżu dawnego gościńca (lub tuż pod jego powierzchnią), prowadzącego od Białki w kierunku Walerianowa. Szczątki zebrano i pogrzebano

bez trumny pod drzewem, nieopodal obecnej drogi Stara Jedlanka-Walerianów. W miejscu tym ustawiono drewniany krzyż. Gdy ten się przewrócił, w latach 90. XX w. na pobliskim drzewie uczyniono charakterystyczny zacios siekierą. Lokalizacja pierwotnego pochówku częściowo korespondowała z orientacyjnym planem sporządzonym przez „Żelaznego". Zebrane informacje stały się podstawą do realizacji prac poszukiwawczych.

Podczas badań przeprowadzonych w pobliżu oznaczonego drzewa, na głębokości 65 cm, ujawniono luźne szczątki ludzkie należące do mężczyzny. W toku wstępnych oględzin jego wiek określono na 20–40 lat, jednakże w celu weryfikacji oraz potwierdzenia ewentualnych obrażeń wymagane są dalsze badania. Nie odnaleziono żadnych artefaktów.

Szczątki zabezpieczono i przewieziono do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, gdzie zostaną poddane szczegółowym badaniom oraz próbie identyfikacji genetycznej.

27.11.2026 r.

Instytut Pamięci Narodowej

dr Artur Piekarz, OBPiI IPN w Lublinie

fot. Łukasz Pasztaleniec, OBPiI w Lublinie

Poprzedni Strona
Następny Strona

Lublin

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

Poszukiwania